

Відділ освіти
Жашківської районної державної адміністрації
Районний методичний кабінет

oipopp.ed-sp.net/metod/418/418_1.doc

Авторська програма
факультативного курсу
профільного навчання суспільно-гуманітарного напрямку
для учнів 11 класу

«Вивчення зарубіжної літератури ХХ століття в контексті світової культури»

Автор: Музика Галина Володимирівна

старший вчитель вищої
кваліфікаційної категорії
Жашківської ЗОШ І – ІІІ ст.№4
Жашківської районної ради
Черкаської області

Авторська програма

факультативний курс

для профільного навчання суспільно-гуманітарного напрямку

Шедеври різних видів мистецтва при вивченні зарубіжної літератури

для учнів 11 класу

Пояснювальна записка

Література – один з видів мистецтва...

У наш час книга перестала бути єдиним джерелом інформації та естетичної насолоди. На освіту та виховання сучасних школярів великий вплив мають різні ЗМІ: телебачення, радіо, кіно, театр, комп'ютер. Вони не тільки подають інформацію, а й формують світогляд, культуру, характер молодої людини. Тому повинні сприяти розвитку творчих здібностей школярів, встановлювати контакти між літературою та іншими предметами естетичного циклу: живописом, музикою, архітектурою, скульптурою...

Основна мета факультативного курсу «Шедеври різних видів мистецтва при вивченні зарубіжної літератури» полягає в розширенні філологічних знань учнів. Допоможе відчувати, що вони самі є творцями. А це можливо за умови, якщо слово стає не тільки інформаційним, пізнавальним джерелом, засобом передачі думок, а й певним зоровим чи слуховим образом, який потрібно сприймати школяру, знайомлячись з такими літературознавчими термінами, як, наприклад, «живопис слова», «архітектура тексту», «музичність складу, вірша або прози». Курс покликаний формувати читацький смак учнів, активізувати їх інтерес до культурних новацій та мистецьких явищ, які вплинули на розвиток літератури, вчити аналізувати художній текст з використанням сучасних літературознавчих методів.

Використовування творів різних видів мистецтва при вивченні зарубіжної літератури дасть змогу збагнути письменника, як особистість, зрозуміти його індивідуальність, зображально-виражальні особливості художнього стилю, сформує власні уявлення про твори мистецтва на основі особистісних асоціацій, альянсів і переживань, що може спонукати учнів до власної художньої творчості.

Мета факультативного курсу конкретизується в основних завданнях:

- Формування культурних почуттів, збагачення емоційно-естетичного досвіду, розвиток універсальних якостей творчої особистості.
- Опанування вмінням керуватися набутими знаннями у процесі самостійної діяльності.
- Формування здатності інтерпретувати художній твір в поєднанні з творами інших видів мистецтва, висловлювати особисте ставлення до них, аргументуючи свої думки.
- Виховання ціннісних орієнтацій у сфері літератури, музики, образотворчого мистецтва, архітектури, скульптури...
- Розуміння учнями зв'язків життя людини з літературою та іншими видами мистецтва.

Концепція програми факультативного курсу базується на методології, яка дозволяє розглядати літературу як результат синтезу різних видів мистецтва, що сприяли пробудженню в учнів інтересу до читання сучасної літератури.

Основна ідея даної програми полягає у вивченні зарубіжної літератури в поєднанні із іншими видами мистецтва для глибшого розуміння специфіки її образної мови та загальних закономірностей художнього відображення дійсності та внутрішнього світу людини у мистецтві.

В основу програми покладений особистісно-зорієнтований підхід, який дасть змогу творчо реалізувати розумовий потенціал учня, розвинути такі якості, як самостійність, критичність, толерантність, забезпечить умови для нейтралізації зовнішніх антихудожніх впливів середовища.

Після вивчення факультативного курсу учні повинні

Знати:

- найвидатніших митців світу та їхні твори;
- основні художні стилі і напрями;

Описувати:

- засоби художнього-образного відображення духовного світу людини в різних видах мистецтва;

Характеризувати

- художньо-образний зміст творів;
- основні художньо-мовні засоби мистецтва (музичного, театрального, образотворчого, літературного, екранного...)

Формулювати:

- власні враження від спілкування з творами мистецтва

Оцінювати:

- значущість різновидів мистецтва в літературі і в житті людини, у власному житті.

Використовувати:

- набуті знання у процесі художньо-творчої самореалізації.

Вміти:

- вести толерантно дискусію з питань літератури і мистецтва;
 - знаходити інформацію для збагачення знань із різних видів мистецтва для самоосвіти.
 - Цінувати культурно-мистецькі надбання людства.
- Оцінювання знань в кінці семестрів – заліками.

Зміст навчальної програми 11клас(34 години, 1 година на тиждень)

Вступ (лекція 1 година)

Розділ 1

1. ХХ ст. Загальна характеристика мистецтва і літератури. Традиції реалізму ХІХ ст. та їхня взаємодія з новими літературними та мистецькими течіями на початку ХХ ст.
2. Живопис. Е. Дега, К. Мане, Е. Мане, О. Бенуар, П. Седанн, П. Пікассо. (2 год. огляд)

Розділ 2

1. Література першої половини ХХ ст. Загальна характеристика модерністського напрямку початку ХХ ст. Франц Кафка «Перевтілення».
2. С. Далі «Вечірній павук надії» (живопис). С.Ейнем «Процес» (опера), «Перетворення» (музика для оркестру). (семінар 2 години)
3. Авангардистські і модерністські тенденції в поезії ХХ ст. (лекція 2 години)
4. Г. Аполлінер «Зарізана голубка і водограй», «Міст Мірабо». А.Матіес «портрет Аполлінера», В. Верейський «Париж. Міст Мірабо» (живопис). (1 година)
5. Ж. Массне «Елегі» (музика). Ф. Пуленк «Звіринець», «Банальності» (цикл пісень на вірші Аполлінера) (Урок – мистецька вітальня). (1 година)

6. Р.М. Рільке. «Орфей. Еврідіка. Гермес», «сонети до Орфея».
(3 години)
7. Джорджоне «Смерть Орфея» (О.М.)
Рембрандт «Три дерева» (О.М.)
Ф.К. Давід «Мрійник» (О.М.)
Д. Міно «Бідування Орфея» (опера)
Художній фільм «заповіт Орфея». (франція 1960р.)
Я. Дель Селлано. «Орфей та Еврідіка» (скульптура)
(2 год. Урок – відеосалон
1 год. Урок – поетична галерея)

Розділ 3

«Срібна доба» російської поезії. (Блок, Ахматова, Маяковський, Пастернак). (лекція 1 година)

1. Образ Незнайомої як втілення вічної жіночності в поезії Блока.
Л. Бакст «Незнайомка» (обр. мист.)
Г. Свиридов «Монолог», «Петербурзькі пісні на вірші на вірші Блока», «Поетична ораторія» (за мотивами віршів Маяковського).
С. Рахманінов. «Весняні води» (романс)
(1 година – семінар)
2. А. Ахматова. «Довк5ола жовтий вечір ліг». Поезія
(1 година – урок поетичний калейдоскоп)
А. Модільяні. Малюнки « А. Ахматова».
М. Альтман «Портрет А. Ахматової»
Шостакович. Симфонії 7, 5 « Токата ре мінор»
Рахманінов. Прелюдії № 7, № 12 (1год.)
Саворін «Поет і муза» (скульптура)
О. Скрябін. Поема №1 «Мрії», романс на вірш «Зимова ніч»
Пастернака

Розділ 4

Модерністський роман. М. Булгаков «Майстер і Маргарита»
(4 години, урок – відеосалон)
М. Врубель «Демон»
М. Ге «Голгофа»

А. Петров «Майстер і Маргарита» (балет) «Суд Пілата» (рельєф собору в Наумбурзі), худ. Фільм «Майстер і Маргарита» (Росія).

Розділ 5

Друга світова війна у дзеркалі літератури.

1. Генріх Белль «Подорожній, коли ти прийдеш у Спа...»
С. Далі «Передбачення громадянської війни в Іспанії»
А. Шонберг «Свідок з Варшави» (ораторія)
Е. Барлах. «Месник» (композиція з кількох фігур)
(2 години – лекція)
2. Війна як важке випробування у творчості О. Твардовського.
(1 година. Урок виразного читання)

Розділ 6

1. загальна характеристика історико-культурної ситуації другої половини ХХ ст.
Е. Хемінгуей «Старий і море»;
Р. Кент «Трудівники моря», (обр. м- во);
К.Дебюссі «Море» (три семфонічні ескізи).
«Старий і море»(худ. Фільм США.)
(4год; 1урок – відеосалон; 2 урок – диспут)
«Засідання круглого столу – 1 година»
2. «Філософське осмислення проблеми зла у романі-притчі В.Д.Голдінга «Володар мух».
(художній фільм «Володар мух» режисер Брук Пітер;
документальний фільм М. Ромма «Звичайний фашизм»
(1 год. – перегляд фільму;
2 год. – урок-аналіз)
3. Філософсько-естетичний сенс зустрічі янгола з людьми.
(2 год. урок-диспут)
(А. Петров «Створення світу» (опера); О. Миловзоров «Пам'ять» (скульптура)).

Розділ 7

Література останніх десятиліть.

(2 год.)

1. Загальна характеристика новітніх напрямків у сучасній світовій літературі.
Постмодернізм як один з найзначніших напрямів мистецтва кінця ХХ ст.
2. Видатні митці рідного краю і їхній внесок у світову художню культуру.

Список літератури

1. «Всесвітня література і культура».2002 – 2005рр.
2. Серія «Великі художники»
3. Любимов Л.Д. Искусство Западной Европы. М. 1982
4. Слухання музики в школі. Капрелов, Кручина. Київ 1963р.
5. Машенко Н.М. Использование музыки на уроках литературы. М.1978 г.
6. Машенко Н.М. Слово. Музыка. Образ. К. Рад. школа 1982г.
7. Времена года. Русская пейзажная живопись. Альбом. Ситнина – М. Искусство 1969г.
8. Всесвітня література в середніх навчальних закладах України №6 2008 р.
9. С.І. Горошко «Жашківщина»
10. Н.С.Миропольська, С.В,Белкіна та ін. Художня культура світу 1і 2 книги. Київ «Вища школа» 2001 – 2003рр.

